

Versicherungsrechtliche Entscheidungen des k. k. obersten Gerichtshofes. Gesammelt von dr. Alfred Pollaczek, Rechtsconcipisten der priv. oesterr.-ung. Staats-Eisenbahn-Gessellschaft Wien, M. Perles, 1892. — Cena 3 gld.

Specijalno pravno polje, katero ni teoretično skoro nič obdelano, kaže se nam s to zbirko v praktični sliki. Zbiratelj je podal tu najvišjesodne odločbe, ki so bile po raznih listih tiskane, a tudi take, katere je dobil naravnost iz arhiva najvišjega sodišča. Vseh odločeb je 144 in kar je sosebno hvale vredno, je to, da so razlogi odločbam jako obširno posneti. Pridejano je zbirki kronologično kazalo, kazalo zakonov in kazalo stvarno. Knjiga se tudi po svoji vnanji obliki priporoča.

Bettelunfug und Bettelbetrug. Von dr. Ferd. Lentner, Professor. — Innsbruck, 1892. Wagner.

Commentar zum allg. deutschen Handelsgesetzbuche. Von dr. H. Staub. — Berlin, 1891. J. J. Heinrich.

Der individualistische Communismus Von A. Cless. — Wien, Breitenstein. — 45 str. — M. 1.

Dictionnaire d'économie politique. L. Say. 2 vols. Paris, Guillaumi. — Frs. 50.

Causes criminelles et mondaines de 1891. B. Bataille. Paris, Dentu, 1892. — Frs. 3'50.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. oktobra.

— (Gospod Andrej baron Winkler,) deželni predsednik kronovine kranjske, dobil je po Najvišjem ukrepu z dne 7. t. m. dovoljenje, da lahko vstopi v pokoj, katerega je prosil. Ob enem podelilo mu je Nj. Veličanstvo cesar veliki križ Fran-Josipovega redú. Tako je izstopil iz aktivne državne službe odličen uradnik, ki je dve tretjini svojega življenja zvesto in uzorno deloval, v katero področje koli je bil postavljen. A kar se nas posebno tiče je to, da je gospod Andrej baron Winkler ostavil sedaj mesto predsednika deželni vladi kranjski. Dne 18. marcija 1880. l. deželnim predsednikom imenovan, bil je torej nad dvanajst let na čelu vrhovnemu upravnemu oblastvu naše kronovine. Vso to dolgo dobo pa je porabil v to, da je pospeševal gmotno in duševno blagostanje deželnega prebivalstva. Za njegovega uradovanja so se za razna polja uprave izdali važni zakoni in naredbe, s katerimi so se v napredek dežele uredile in zboljšale razmere, in veliko tega je zamislil on sam, vedno goreč za blaginjo prebivalstva. Mož blagega srca, je gospod Andrej baron Winkler rad pomagal vsakomur in zlasti če je šlo za pravico, skušal jo je deliti vselej vsem z jednako mero. Slovenskemu jeziku, svetinji ogromne večine deželnega prebivalstva, je izkazoval čast in poznavajoč ga temeljito, skrbel je zlasti in sam, da so se zakoni in ukazi prirejali ter razglašali v pravilni in prelepi slovenščini. Vnet za vse pravo in dobro, bil je tudi kot poli-

tični načelnik dežele prijatelj našemu društvu „Pravniku“ in ne le prijatelj, ampak tudi član, kateri je celo dejanski obljubil sodelovati pri konečni ureditvi slovenske pravne terminologije. Ko so se razna Ljubljanska društva poslavljala od gospoda Andreja barona Winklerja, poslovalo se je od njega tudi društvo „Pravnik“ po svojem načelniku, kateri mu je izrazil udano zahvalo za odlične simpatije in srčno čestital na res zasluženem odlikovanju. To je bilo gotovo po mislih in srcih vseh društvnikov! S slovenskim narodom, katero se uprav sedaj hvaležno spominja neizbrisnih zaslug odhajajočega odličnjaka-rojaka za kranjsko deželo, smo tudi mi jedini v tem, kakor v odkritosrčni želji, da bi gospod Andrej baron Winkler še mnogo let užival srečno pokoj svoj!

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Z lepimi nadejami smo zadnjič v kroniko zabeležili, da bode dne 18. septembra tretji društveni izlet v Laški trg. Tedaj nam ni niti na misel prihajalo, da se mogó takemu društvenemu pojavu staviti ovire od strani kakega oblastva. Saj smo uže imeli dva izleta: prvi v Zatičino, drugi v Sežano. Tu kakor tam je društvo nastopilo izven svojega sedeža, izven Ljubljane in v Sežani je bilo celo izven kranjske kronovine. Nihče nas ni čakal na meji in nam zaklical: „Stojte, tu je meja, čez njo ne smete!“ In nihče nas pozneje ni karati ali še celo kaznovati hotel, ker smo se društvniki sešli izven društvenega sedeža. Kdo bi si bil torej mislil, da bode imel „Pravnik“ neprilike, če bode hotel prestopiti kranjsko-štajersko mejo!? A, žalibog, imel jih je. Na nedeljo, 18. dan pr. meseca, je bil določen izlet, a v soboto dopoldne je dobil društveni odbor od c. kr. okrajnega glavarstva Celjskega dopis, s katerim se prepoveduje zborovanje našega društva v Laškem trgu. Utemeljuje se prepoved, češ, pravila „Pravnika“ ne določajo, da sme društvo zborovati tudi izven svojega sedeža v Ljubljani. Zoper prepoved je odbor takoj brzogovornim pôtem vložil rekurz do c. kr. namestništva v Gradci, nadejé se, da mu dojde za časa povoljna rešitev. Ta pa ni došla niti drugi dan na ponovljeno prošnjo iz Laškega trga, kjer je bilo uže zbrano veliko število pravnikov. In tako je bil prepreden pravi društveni shod. Pišemo pravi, kajti na programu letošnjega sestanka ni bila samo zabava, kakor pri prejšnjih dveh izletih, nego tudi zborovanje, na katerem naj bi se razpravljala resna, v določeni smoter društva spadajoča vprašanja. Takšna zborovanja so bila dosedaj na društvenih shodih in skupščinah v Ljubljani, a videlo se je potrebno, v ta namen porabiti tudi letošnji izlet, ker bi bila tako prilika, udeležiti se zborovanja, dana tudi spodnještajerskim društvnikom, kateri, vsaj mnogoštevilno ne, ne morejo vsak hip v Ljubljano. Da more to komu po pravu biti v izpodtiko, tega seveda nismo mogli preje vedeti in tega tudi danes ne verjamemo. Odloženo seveda ni zamujeno in naše znanstveno društvo si bode osiguralo doseganje svojih smotrov na nameravani, a hipoma preperečni način tudi tedaj, če bi celo najvišja instanca pritrčila interpretaciji društvenega zakona in „Pravnikovih“ pravil, s katero je c. kr. okrajno glavarstvo v Celji skušalo utemeljiti svojo prepoved. Če pa smo tako postali za jedno iz-

kušnje bogatejši, nam je na drugi strani žal, da se ni uže letos vršilo zborovanje, na katerem bi pravniki tako mnogobrojno, kakor so se v Laškem trgu sešli, razgovarjali se o nekaterih važnih strokovnih predmetih. Društvenega načelnika namestnik gosp. dr. Ferjančič bil bi poročal o notranjem poslovnem jeziku, g. dr. Brumen iz Ptuja o sedanjem disciplinarnem postopanju za sodne uradnike, a društveni odbornik gosp. dr. Hrašovec bil bi utemeljil naslednjo resolucijo: „Denašnji zbor društva „Pravnika“ smatra za dolžnost vsakega svojega člana, ki deluje kot odvetnik ali notar, da rabi, kedar mu je treba zastopati slovensko stranko, v besedi in pisavi jedino le slovenščino pri vseh sodiščih, ki se nahajajo v slovenskih deželah, ter tudi v vseh spisih, ki so namenjeni II. in III. instanci, dalje, da spisuje slovenskim strankam pravnice, pogodbe i. t. d. jedino le v slovenščini.“ Utemeljitev te resolucije bode objavil v prihodnji številki „Slov. Pravnika“, kakor objavlja v denašnji jedro razprave o notranjem poslovnem jeziku. — Tretji izlet „Pravnikov“ se ni mogel torej vršiti tako, kakor je bil zamišljen, in zato tudi ni mogel izpolniti vsega svojega namena. Vender pa je dosegel isto, kar društvena izleta pred njim, da so se slovenski pravniki iz raznih krajev osebno spoznavali in zbliževali. V Laškem trgu se je dne 18. pr. meseca zbralo nad 60 pravnikov iz Kranjskega in Spodnjega Štajerja. Največ jih je bilo iz Ljubljane in iz Celja, potem pa so bili zastopani ti-le kraji: Gradec, Maribor, Ptuj, Brežice, Brčo, Kozje, Konjice, Kamnik, Krško, Litija, Marenberg, Rače, Logatec, Sevnica in Zatičina. Izletniki so mej sabo preživeli nekaj lepih ur, bodisi dopoludne šetajoč se ob šumeči Savinji, bodisi popoldne pri slavnostnem obedu. Predsedoval je banketu gosp. dr. Papež, ki je v svojem govoru pozdravljaj zbrane slovenske pravnike in poudarjal, da se je letos določil izlet na Štajersko zaradi tega, da se ga morejo udeležiti tudi naši štajerski rojaki, ker je „Pravniku“, če prav je znanstveno društvo, tudi namen, osebno zbliževati slovenske pravnike. Gosp. dr. Papež je omenjal, da imamo svojo zaslombo v svöjem vladarji kot zaščitniku zakonov in vsega prava, ter zaklical Nj. Veličanstvu cesarju trikratno „Slavo“. Temu so vsi navzočni stoje navdušeno pritrčili. V imenu spodnještajerskih pravnikov je odvetnik gosp. dr. Hrašovec govoril zdravjco društvu. „Pravniku“, češ, naš smoter je resno delovanje na pravniškem polji in ta smoter pred očmi korakati moramo tudi v bodoče, da ostane društvo „Pravnika“ to, kar je in mora biti. Gosp. dr. Ferjančič je v svojem govoru obžaloval, da se je preprečil znanstveni del izletnega programa; tako je, kakor bi dotične prepovedi ne bil izdal jurist, nego politik; če drugače ne, bode treba društvena pravila tako preurediti, da bode društvo smelo zborovati kjer koli, tudi izven Ljubljane, da bode zlasti takoj prihodnjič zborovalo na Spodnjem Štajerskem; treba nam je svojo stvar braniti z zavednostjo, ki ima podlogo v zakonu. (Burno odobranje.) Govornik je nazdravil vsem zavednim pravnikom slovenskim. Drugih zdravice ni bilo, ker je hitro napočil ločitve čas. Od vnanje strani sta družbi došla dva brzobjavna pozdrava, jeden iz Sežane, spominjajoč se lanskega izleta, a drugi

od g. dra. Pajka z Dunaja. S temi kratkimi črticami se društveni kronist poslavlja od zadnjega izleta, želeč, da bi nastopnemu izletu milejše zvezde sijale! — Dne 5. tega meseca bil je v Ljubljani „pri Slonu“ društveni shod, na katerem se je pristrčno slovo vzelo od odbornika gosp. Antona Levca, ki se je, novoimenovani sodnik v Ložu, preselil iz Ljubljane.

— (O sobne vesti.) Imenovani so: Namestniški svètnik v Gradci Viktor baron Hein dvornim svètnikom, kateremu se je zajedno izročilo vodstvo deželne vlade za Kranjsko; višji državni pravdnik v Gradci dr. E. Schrey pl. Edelwerth dvornim svètnikom pri zavjšjem sodišči; dež. sodišča pristav v Ljubljani Ant. Levec okrajnim sodnikom v Loži. — Premeščen je okrajni sodnik Fr. Mikuš iz Loža v Škofjo Loko.

— (Rudolf pl. Ihering,) svitla zvezda na nebu pravoznanstva, je umrl dné 17. pr. meseca v Gotinkah, kjer je bil vseučiliški profesor. Porojen dné 22. avgusta 1818. l. v Aurichu na Vzhodnem Frižkem, sin znamenitega pravdosrednika, učil se je prava v Heidelbergu, v Gotinkah in naposled v Berlinu, kjer je dosegel doktorat l. 1842. in kjer je tudi leto pozneje, docent rimskega prava, pričel svojo slavno učiteljsko karijero. Leta 1844., torej jako mlad še, izdal je „Abhandlungen aus dem römischen Rechte“ in ž njimi obrnil ná-se pozornost. Uže leto pozneje pozvali so ga rednim profesorjem rimskega prava na vseučilišče v Basel, potem naslednje leto v Rostok, 1849. leta v Kiel, a tri leta pozneje v Giessen. Stoprav tu ostal je delj časa, namreč 16 let, in je v tem času epohalno deloval na polji pravoznanstva. Poleg tega, da je tedaj dajal na svitlo od l. 1856 do 1855. svoje prelepo delo: „Der Geist des römischen Rechtes auf den verschiedenen Stufen seiner Entwicklung“, osnoval je 1857 z Gerberjem „Jahrbücher für die Dogmatik des heutigen römischen und deutschen Privatrechtes“, v katerih je objavil celo vrsto civilističnih razprav z izvirnimi nazori in novimi stališči (na pr. „Mitwirkung für fremde Rechtsgeschäfte“, „Beiträge zur Lehre von der Gefahr beim Kaufcontract“, „Culpa in contrahendo“ i. t. d.). V tej dobi sta nastali znameniti njegovi deli: „Der Lucca-Pistoja Actienstreit“ (1867. l.) in „Das Schuldmoment im römischen Privatrecht (1867. l.). Leta 1868. je prišel na vseučilišče Dunajsko, kjer so ga, oduševljajočega učitelja, slušali tudi tedanji slovenski učeči se pravniki. Žal, da se je po štirih letih poslovil od prve avstrijske stolice. Bil je na Dunaji visoko čislan od dijaštva in vsega izobraženega občinstva, a umaknil se je, ker mu šum velikega mesta ni bil po godu. Na Dunaji izdal je dela: „Ueber den Grund des Besitzschutzes“ (1869. l.), „Jurisprudenz im täglichen Leben“ (1870. l.) in pa „Der Kampf ums Recht“ (1872. l.). Zlasti poslednji spis obudil je izredno senzacijo in bil preložen na vse evropske jezike, tudi na slovenščino v Razlagovem „Pravniku“. Z Dunaja je Ihering odšel, odlikovan z avstrijskim plemstvom, na vseučilišče v Gotinke, kjer je ostal do svoje smrti, gluha za vse pozive, da bi prišel v Lipsko ali pa v Berlin. V Gotinkah je imel svoj dom in živel tu jako zadovoljen, dokler mu ni smrt prestrigla niti življenja. Bolan le malo časa, umrl je napominanega dne in bil z mnogimi častmi pokopan v Gotinkah. Odšedši iz

Dunaja je sodeloval nadalje pri svojih „Jahrbücher für die Dogmatik“ in potem izdal v letih 1877 do 1883 dva zvezka svojega velikega dela „Der Zweck im Recht“. Zajedna je spisoval nadaljevanje svojega poglobitnega dela „Der Zweck im Recht“. Smrt mu je, žal, zabranila, da ni mogel završiti obeh teh svojih prekrasnih del. Razun omenjenega je še prišlo na svitlo: „Vermischte Schriften juristischen Inhaltes“ (1879. l.), „Das Trinkgeld (1882. l.), „Scherz und Ernst in der Jurisprudenz“ (1885. l.), „Gesammelte Aufsätze aus den Jahrbüchern für die Dogmatik“ v treh zvezkih (1881. in naslednje l.). Nahajamo pa Iheringa tudi kot sotrudnika pri pravnških časopisih, tako pri „Allg. oesterr. Gerichtszeitung“, „Juristische Blätter“ i. t. d., kjer je priobčeval manj obsežne, a vendar ne manj vredne članke. — Ihering je bil velik an pravne učenosti, genijalen raziskovatelj pravnih vprašanj in oduševljen apostol pravnih nauk. Duh, ki veje, po njegovih spisih, oživljal bode pravnike poznih rodov in misli, katere je ostavil v monumentalnih svojih delih, bodo pot kazala bodočim raziskovateljem pravnega sveta. Bodi mu slava!

— (Pravde zaradi motene posesti.) Višje deželno sodišče Praško je dne 22. septembra 1892, št. 22692 vsem svojim po oddanim okrajnim sodiščem doposlalo nastopni razpis: „Visoko c. kr. najvišje sodišče je, odločujoč neko pravdo zaradi motene posesti, znova opomnilo, da je čudno, če se vzlic ponavljanim najvišjesodnim ukazom in tudi proti okrožnemu, v ukaznem listu pravosodnega ministra, letnik 1888, stran 182, nahajajočemu se ukazu višjesodnega predsedstva z dne 9. oktobra 1888, št. 2642 dobé takšne pravde zaradi motene posesti, v katerih je do 15 obravnav in se zato prisoja po več sto goldinarjev troškov, da bode torej, ker dose danje pripomnje in opomini sodiščem prve instance niso pomagali, c. kr. višjemu sodišču dolžnost, odslej na uspešnejši način skrbeti za izpolnjevanje zakona. Vsled tega razpisa visokega c. kr. najvišjega sodišča z dne 7. septembra 1802, št. 19588 se vsa c. kr. okrajna sodišča in c. kr. mestnodel. okrajna sodišča znova opominjajo, da jim je natančno izpolnjevati ces. ukaz z dne 27. oktobra 1849, št. 12 drž. zak., okrožni razpis c. kr. višjesodnega predsedstva z dne 9. oktobra 1888, št. 26542 in okrožni razpis tega c. kr. višjega dež. sodišča z dne 23. februarija 1892, št. 4885, in se jim še posebe naznanja, da se bode, ako se še nadalje ravna proti tem ukazom, to pokorilo po smislu §-a 91 sodne instrukcije z dne 3. majnika 1853, št. 81 drž. zak. z denarnimi kaznimi ali tudi razpravljalo disciplinarnim pôttem po zakonu z dne 21. majnika 1868, št. 46 drž. zak. — Ta razpis višjega dež. sodišča Praškega je objavljen tudi v zadnjem ukaznem listu pravosodnega ministerstva.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, štev. 8 na Bregu; upravnništvo pa na Križevniškem trgu štev. 7.